

Fogadjatok örökbe! – tanácsolják gyakran azoknak a pároknak, akiknek valamiért nem születhet saját gyerekük. A bérnyaságot, mint esetleges megoldást ugyan gyakran említik ezek a párok, de hazánkban nem engedélyezett, hogy béranya hordja ki a magzatot. Így viszont több érintett töri a fejét azon, hogy külföldön kérjen segítséget... Moszkvában jártunk, ahol ez legális, és sok európai pár ott találta meg élete boldogságát.

OROSZ BÉRANYÁK, MAGYAR SZÜLŐK – 1. RÉSZ

Gyereket Moszkvából?

„Saját gyereket szeretnék! Ki tudna segíteni rajtunk?” – egy társaságban kérdezte tőlem ezt a harmincöt éves Réka, akinek történetét lapunk következő számában mesélem majd el. Most dióhéjban annyit: hét éve rosszindulatú daganat miatt eltávolították a méhét. A petefészek működik, van saját petesejtje, és a párjával gyereket szeretnének. Nem gondolkoznak örökbefogadáson (egyelőre), mert még hisznek benne, hogy valahogyan mégis foganhat és születhet gyermekük a saját ivarsejtjeikből. Csakhogy Magyarországon nem engedélyezett a bérnyaság. Réka megkért, nézzek utána, hogyan válhatna valóra mégis az álmuk... így jutottam el végül Oroszorszáig.

AHOL FELCSILLAN A REMÉNY...

Elegáns moszkvai iroda. Minden itt kezdődik. A remény is itt csillan fel először, és persze itt is végződik minden, ahol remélhetőleg már az utolsó dokumentumokat is megkapják a párok... az első látogatástól számítva akár egy éven belül. És a dokumentum nem akármilyen: születési anyakönyvi kivonat. A saját gyermeküké, akit orosz béranya hoz a világra.

Negyven év körüli francia házaspár ül a váróban: mielőtt túlesnének az első vizsgálaton, el kell végezni a papírmunkát. Már régóta tudják, hogy nincs reményük arra, hogy saját gyermekük szülessen: az asszony

FOTÓ: KÉPÜNK ILLUSTRÁCIÓ – ISTOCK

méhfejlődési rendellenességgel született. Peteérése van, de nem tudna gyermeket kihordani. Egy moszkvai klinikát „néztek ki”, mert ezeken a klinikákon nincs várólista, és liberális a törvényi szabályozás. Igaz, nem olcsó, amire vállalkoznak, de egyrészt minden pénzt megadnának azért, hogy saját gyermekük szülessen, másrészt még mindig jóval kevesebbet kell fizetniük, mintha például Angliában vagy más olyan országban jelentkeznének a programra, ahol szintén engedélyezett a beavatkozás.

OROSZORSZÁG: ÉVI EZER GYEREK SZÜLETIK ÍGY

„1995-ben került sor az első béranyaprogramra Oroszországban – magyarázza *Konstantin Svitnev* jogász, a Rosjurconsulting Nemzetközi Család- és Termékenységi Jogok nevű jogi iroda vezetője. – Országunkban egyértelműek az erre vonatkozó törvények, és szerencsére eléggé megengedőek. Ez azt jelenti, hogy bár elsősorban házaspárok jelentkeznek nálunk, de élettársak, sőt egyedülálló nők (esetenként egyedülálló férfiak) is részt vehetnek a programban. Ha az asszony nem rendelkezik megfelelő minőségű vagy mennyiségű petesejttel, vagy a párjának nem megfelelőek a spermiumai, akkor természetes donorpetesejtet vagy donorspermiumot alkalmazhatnak a sikeres programhoz. A páciensek egyharmada külföldi, s általában olyan országokból érkeznek, ahol a bérnyaság tiltott, vagy legalábbis ahol nem egyértelmű a szabályozás, és félnek, hogy esetleg mégsem lesz az övük a baba. Ráadásul

sok országban, ahol az engedély megvan, hosszú a várólista – nálunk viszont nincs ilyen. A külföldi állampolgárokat ugyanúgy megilleti a jog, hogy részt vegyenek ilyen programban, mint saját honfitársainkat. A baba születése után három napon belül kiállítják az újszülöttnak az orosz születési anyakönyvi kivonatot, amelyen szülőként nem a béranya, hanem a babára váró pár neve szerepel. Ezzel sosem volt problémánk, minden esetben kiengedték az országból a hivatalos okmánnyal az újdonsült családokat, nem úgy, mint ahogy néhány esetben Indiában vagy Ukrajnában történt. Ukrajnában például egy amerikai házaspár, *Jeanette Runyon* és férje már három éve harcol a béranyától született kislányáért, és egy belga pár újszülött kisfiát sem engedték ki az országból: a kisfiú már jó ideje egy ukrán árvaház lakója, és egyelőre hiába küzdenek érte a szülei. Nálunk ez nem fordulhat elő, ráadásul a közvélemény is támogatja, hogy

„...elsősorban házaspárok jelentkeznek nálunk, de élettársak, sőt egyedülálló nők is részt vehetnek a programban.”

akinek másképp nem születhet gyermeke, kérje béranya segítségét. Ismert énekestől a szintén ismert üzletasszonyig, sok orosz híresség is vihett már így haza csecsemőt, és a közvélemény ezt elfogadja, természetesnek tartja. Évente körülbelül ezer gyermek

„NEM ÉRZEM, HOGY A VÉREM LENNE”

Jekatyerina harminckét éves, és béranyaként már életet adott egy kisfiúnak. Most azért jött, mert ismét jelentkezni szeretne a programba.

– A szüleimmel és a tizenkét éves lányommal élek közös lakásban – meséli. – Sosem voltam férjnél, de boldog vagyok, hogy anya lehetek. Már nem élünk együtt a lányom apukájával, és azért vállalkoztam könnyebben a programra, mert nincs partnerem. Egy tévéműsort láttam annak idején a bérnyaságról, hosszú hónapokig gondolkoztam rajta, majd jelentkeztem a Rosjurconsulting cégnél. Menedzserként dolgozom egy gyümölcsárúsító hálózaton, de egyrészt szükségem van a kompenzációra, másrészt nagyon jóleső érzés, hogy segíthetek másokon. Tudom, mekkora boldogságot ad a gyermek... Megfeleltem az összes vizsgálaton, és végül egy külföldi pár választott ki.

– Milyen érzés volt a gyermeket várni, aki sosem lehet(ett) az öné?

– Sokat gondoltam rá a várandósságom idején, gondolkoztam a jövőjén, de mivel nem a saját sejtemből fogant (a lombikbébi-programhoz a házaspár ivarsejtjeit használták), ezért könnyebb volt, mert sosem éreztem úgy, mint amikor a kislányomat vártam. Nem éreztem, hogy ő a „részem”, vagy hogy az én vérem lenne.

– Mit mondott a saját lányának, amikor béranyaként várta a babát?

– Nagyon őszinte voltam vele. Már elég nagy volt ahhoz, hogy megértsen engem, illetve a motivációimat. Ráadásul valóban könnyebb lett az életünk a szülés után, és úgy érzem, segíthetem valakiken, és egy kicsit segíthetem a világnak is. Jó érzés, hogy a kisgyermekről, akit a világra hoztam, időről időre küldenek fotókat a szülei. Azzal, hogy ezt elvállaltam, két családon is segítettem: a külföldi párén, és persze a sajátomén is.

KONSTANTIN SVITNEV
JOGÁSZ

születik Oroszországban ilyen módon. A mi cégünk is azt az álláspontot képviseli, hogy mindenkit, aki képes nevelni (ellátni, felnevelni) egy gyermeket, és alkalmas rá fizikailag és lelkileg, megillet a gyermekhez való jog – függetlenül a nemétől, a családi állapotától, a korától vagy a szexuális beállítottságától. Ha megtagadják tőlük a lehetőséget, az az álláspontunk szerint diszkrimináció.”

A jogász azt mondja, mivel Oroszország talán „különös” lehet egy külföldi pár számára, munkatársaik végigkísérik őket egészen az első lépésektől addig, amíg elhagyják az országot az újszülöttjükkel. Megszervezik a vízumot, szállást foglalnak, értük mennek a reptérre, minden papírt együtt töltenek ki, megszervezik a vizsgálatokat – mindent, hogy minél egyszerűbb legyen a kint tartózkodásuk és komplikációmentes a programban való részvétel.

KI LEHET BÉRANYA OROSZORSZÁGBAN?

20 és 35 év közötti, testileg és lelkileg egészséges nők vállalkozhatnak a programra, akiknek már van legalább egy egészséges gyermekük. Rengeteg vizsgálaton kell átesniük. A leendő szülőpár találkozhat az általuk választott béranyával (ahányszor csak akar), videobeszélgetést is folytathatnak, sőt – megegyezés szerint – a szülésnél is ott lehetnek. A béranyáknak a terhesség során legalább tíz alkalommal kell részt venniük a szükséges vizsgálatokon, és ha szükségük van rá, akkor pszichológus is segíti őket. Konstantin Svitnev azt mondja, az elmúlt nyolc év során, mióta cégük működik, sosem fordult elő, hogy a béranya saját gyermekeként meg akarta volna tartani magának az újszülöttet – a szerződés értelmében erre egyébként nincs is lehetősége. (Ráadásul sosem a saját petesejtjét használják fel a terhesség létrehozásához, hanem lehetőség szerint a leendő anyáét, és ha neki nincs, akkor petesejtdonorét.)

NEGYVEN KLINIKA KÖZÜL VÁLASZTHATNAK

A külföldiek a cég moszkvai, szentpétervári vagy kijevi irodájában szoktak jelentkezni, általában e-mailen vagy telefonon, és időpontot kapnak (esetenként Prágában, Bécsben vagy Budapesten találkozik velük egy jogász). Amennyiben megszületett bennük az elhatározás, és elkészültek a papírmunkával, jelentkeznek az általuk kiválasztott klinikán. (Közel negyven orosz termékenységi klinika közül választhatnak.)

„Kivizsgáljuk a párt, mentális tesztet is kitöltetünk velük, és az ivarsejtek vizsgálatából az is kiderül, hogy saját ivarsejtjeikből létre lehet-e hozni a terhességet – mondja *Alekszej Chikalov*, a VitaNova Meddőségi Klinika meddőségi szakembere. – Ha igen, akkor kiválasztják a béranyát, és elkezdődhet a program. Ha nem, akkor a petesejtdonor lehet ismert (vagyis fotó és leírás alapján választhatnak), illetve anonim donortól is kaphatnak akár petesejtet, akár spermiumot. A szülés után automatikusan a párt jelölik meg szülőként a baba születési anyakönyvi kivonatában, amit külföldiek esetében otthon be kell mutatni a hatóságoknak, hogy honosítsák.”

„OLYAN VAGYOK, MINT EGY DAJKA”

A harminckét éves *Okszana* két kisgyermek édesanyja (a nagyobbik lánya tizenegy, a kisebb kilencéves), és boldog házasságban él. Most újra állapotos: csakhogy béranyaként várja a babát.

– Egy helyi újság hirdetésére figyeltem fel, amelyben béranyákat kerestek – mosolyog. – Óvónőként dolgozom, kisgyerekekkel foglalkozom, és arra gondoltam, jó érzés lehet valakin segíteni, úgy, hogy közben magunkon is segítek. Persze nem volt könnyű, mert eleinte a férjem ellenezte az egészet, de végül közösen döntöttünk, és mindenben támogat, éppen úgy, mint a lányaink. Tehát jelentkeztem a programba, minden teszten megfelelttem, és egy skandináv házaspár választott ki. Ők már idősek ahhoz, hogy saját gyermekük fogadjon, ezért a petesejtet is donortól kapták. Az első lombikbéli program sikerrel járt, és teherbe estem.

– **Hogy érzi most magát? Nem bánja, hogy nem lesz a sajátja a kicsi?**

– Úgy érzem magam, mint egy dajka... Dajkaanya vagyok, és tudom, hogy a kislány, akit a szívem alatt hordok, nem az én gyermekem. Természetesen vigyázok rá, vigyázok magamra is – és nagyon jó érzés számomra, hogy ennek a párnak én adhatom az utolsó esélyt ahhoz, hogy saját gyermekük szülessen!

– **Mit remél a béranyaságtól?**

– Azt, hogy mindenki boldog lesz. Ők azért, mert megszületik a kisfiuk, én azért, mert segíthetem, a családom pedig azért, mert könnyebben fogunk élni. Háromszor találkoztam a skandináv házaspárral, nagyon kedvesek és helyesek, boldogok egymással, és csak egy gyermek hiányzik az életükből. Úgy érzem, valóban áldás, hogy segíthetek nekik.

„A leendő szülőpár találkozhat az általuk választott béranyával (ahányszor csak akar), videobeszélgetést is folytathatnak, sőt – megegyezés szerint – a szülésnél is ott lehetnek.”

MENNYIBE KERÜL EGY GYEREK?

Az orosz szakemberek azt mondják, a klinikáikon átlagosan 30 százalék az esélye, hogy egyetlen lombikbéli programból sikerül létrehozni a terhességet. Így átlagosan egy-három, esetleg több programtól várható a teherbeesés. Az orosz klinikákon egy lombikbéli program körülbelül 5000 euróba (kb. 1 375 000 Ft) kerül. Amennyiben ivarsejtdonor is szükséges, ez 3500–10 000 euróval (minimum kb. 1 millió Ft) növelheti a költségeket (attól függően, hogy anonim donort szeretnének-e használni, vagy a párnak különleges igényei vannak-e az ivarsejteket illetően).

A béranyát is kompenzálnia kell a párnak: átlagosan 20 000 eurót (5 500 000 Ft) kap a béranya a gyermek kihordásáért. Drága a programban való részvétel, de Európában még mindig talán a legolcsóbb. Konstantin Svitnev azt mondja, az orosz páciensek számára sem támogatja a termékenységi programot az állam – „ha béranyára szorul egy orosz pár, akkor nagyjából egy jó márkájú, új autó árát fizetik ki a siker érdekében”.

Jövő héten Rékáké történetével folytatjuk, majd megnézzük a hazai viszonyokat. Véleményüket, leveleiket az e.fejos@sanomabp.hu e-mail címre várom.

Fejős Éva

HIRDETÉS

[MAGÁNNYUGDÍJ ÁLLAMI NYUGDÍJ]

TÁJÉKOZÓDJON

A nemrégiben elfogadott nyugdíjtörvény nehéz döntés elé állít mintegy 3 millió magánnyugdíjpénztári tagot: ha szeretnék megtartani nyugdíjpénztári tagságukat, hamarosan nyilatkozniuk kell! Ezt kizárólag személyesen tehetik meg a nyugdíjbiztosítási igazgatóságokon. Nyilatkozat hiányában a magánnyugdíjpénztári tagok automatikusan visszakerülnek az állami nyugdíjrendszerbe, eddig felhalmozott megtakarításaik tagdíj-kiegészítésekkel és reálhozamokkal csökkentett részét nyugdíjpénztárak átutalja az állami nyugdíjalapba.

Annak ellenére, hogy a most kialakult helyzetben a magánnyugdíjpénztári tagok többsége számára ésszerűbbnek tűnhet visszalépni a tisztán állami nyugdíjrendszerbe, néhány fontos szempontra szeretnénk felhívni a figyelmet:

- A magyarországi nyugdíjpénztárakat egyesítő Stabilitás Pénztárszövetség hazai és nemzetközi fórumokon egyaránt jogorvoslati kérelmeket nyújtott be a pénztártagok érdekeit sértő intézkedések megsemmisítése érdekében.
- A jelenlegi demográfiai folyamatokat figyelembe véve a tisztán állami nyugdíjrendszer hosszú távon nem tűnik fenntarthatónak, mivel egyre kevesebb kereső járulékaiból kell majd fizetni egyre több időskorú nyugdíjra.
- Vannak, akiknek továbbra is megéri a magánnyugdíjpénztári tagság: elsősorban a minél több szolgálati idővel rendelkező munkavállalóknak, akiknek már jelentős nyugdíjpénztári megtakarítás halmozódott fel egyéni számlájukon.
- Erdemes megfontolni a maradást azoknak a pénztártagoknak is, akik számára fontos megtakarításaik örökölhetősége, továbbá azoknak, akik bíznak abban, hogy a jogorvoslati kérelmek eredményre vezetnek, így az állam elismeri majd a magánnyugdíjpénztári tagok szolgálati idejét is.

Mielőtt döntene, alaposan tájékozódjon, és minden lényeges szempontot mérlegeljen!

NYILATKOZATTÉTELI HATÁRIDŐ: 2011. január 31.

NYUGDÍJKALKULÁTOR és TOVÁBBI INFORMÁCIÓ: www.tajekozodjon.com